

ABSTRAKT

Hodnocení entezopatií jako ukazatele prodělané pohybové zátěže je v současné době nedílnou součástí antropologie minulých populací. Vznik a výskyt entezopatií je vedle mechanické zátěže ovlivněn mnoha jinými faktory, mezi které patří především věk, různá onemocnění a traumata. Cíle, které řeší předkládaná práce lze rozdělit do dvou základních tematických okruhů. V metodické části jsem testovala dvě metody používané pro hodnocení entezopatií (Crubézy, 1988; Villotte, 2006) a sledovala vliv věku a fyzické zátěže na výskyt entezopatií u dokumentované, kosterní kolekce z Řecka. Hlavním cílem potom bylo vyhodnocení výskytu úponových změn u velkomoravské populace ze sídlištní aglomerace Mikulčice-Valy (9.–10. století) pomocí vybrané metody a následná interpretace dosažených výsledků s přihlédnutím k archeologickým poznatkům o dané lokalitě.

Na základě pozorování míry shody mezi opakovanými hodnoceními jsem pro konečné hodnocení využila metodu Villotte (2006). U jedinců z recentní dokumentované kosterní kolekce jsem prokázala vliv věku na výskyt entezopatií. Vliv fyzické aktivity na výskyt entezopatií se nepodařilo prokázat, což je může být důsledkem nízkého počtu studovaných jedinců s manuálním a nemanuálním zaměstnáním.

U jedinců z mikulčické sídlištní aglomerace jsem zaznamenala statisticky významný rozdíl mezi jednotlivými studovanými populačními skupinami (muži/ženy; hrad/zázemí). Nejvyšší výskyt entezopatií vykazovali muži ze zázemí a ženy z hradu. Překvapivý je především vysoký výskyt entezopatií u žen z hradu, což naznačuje, že ženy pravděpodobně nebyly, narozdíl od mužů, privilegovanou vrstvou. Hodnocen byl i výskyt entezopatií u jedinců s odlišnou hrobovou výbavou. Jedinci pochovaní na hradě vykazují nejvyšší výskyt znaku ve skupině s nejbohatší výbavou a ve skupině bez hrobové výbavy. V zázemí jsou nejvíce zatíženi jedinci s běžnou hrobovou výbavou a nejméně změn vykazují nejbohatší jedinci, kteří jsou zatíženi méně než jedinci z hradu. Tyto výsledky mohou být dokladem existence nižší aristokracie v oblasti zázemí. V případě jedinců bez hrobové výbavy je třeba mít na paměti možný vliv nástupu křesťanství a s ním spojené upouštění od pohanských zvyků, mezi něž patří i vkládání milodarů do hrobů.

Klíčová slova: entezopatie, Velká Morava, Mikulčice, hrobová výbava, fyzická aktivita, typy činností